

Musiikin näkymätön oppiminen

Kaikkea sitä, mitä opitaan, ei välttämättä havaita formaaleissa oppimisympäristöissä oppimiseksi. Se jää näkymättömäksi, piilotetuksi opetussuunnitelmaksi. Miten non-formaali ja informaali oppiminen saataisiin mukaan formaaleihin oppimisen prosesseihin?

Koejärjestelmä formaaleissa oppimisympäristöissä johtaa siihen, että opitut sisällöt unohtuvat nopeasti. Oppilaat ja opiskelijat joutuvat opiskelemaan suuren määrän tietoja kokeista ja testeistä selviytyäkseen, mutta kokeen jälkeen suurin osa tästä tiedosta pian unohtuu. Kokeet tekevät lisäksi opiskelun henkisesti raskaaksi ja stressaavaksi toiminnaksi. Miten hyvin stressaava tutkinto- ja koejärjestelmä todella tukee oppimista?

Formaaleissa oppimisympäristöissä tarvitaan toimintakulttuurin muutosta. Meidän on korostettava myös musiikin oppimisessa enemmän sitä, miten opitaan kuin mitä opitaan.

On tärkeää ymmärtää, että oppiminen voi tapahtua milloin ja missä vain. Siksi kouluilla ja oppilaitoksilla ei ole enää yksinoikeutta opettamiseen ja oppimiseen. Voi olla, että jo tällä hetkellä suurin osa oppimista tapahtuu formaalien oppimisympäristöjen ulkopuolella. Missä oppiminen sitten oikeasti tapahtuu ja miten syvällistä se on?

Avoimuuden merkitys kasvaa koko ajan. Se kannustaa sisältöjen, kokemusten ja resurssien jakamiseen ja vaihtamiseen vapaasti ja avoimesti, eli virallisen koulutuksen resurssien avaamista maailmalle. Myös musiikin oppimisen resurssien tulisi olla kaikille avoimesti saatavilla, jotta luovuus pääsisi vapaasti liikkeelle ja kukoistamaan.

Nyt on aika miettiä, miten lähentää virallista ja epävirallista oppimista ja miten sekoittaa niitä keskenään. Tämä pitää paikkansa myös musiikin suhteen. Non-formaalien ja informaalien oppimismuotojen merkitys saattaa siinä olla jopa suurempi kuin monissa muissa oppimisen alueissa.

Aika, jolloin opiskelija oli tiedon passiivinen vastaanottaja, on tulossa päätökseen ja on aika siirtyä uudenlaiseen toimintakulttuuriin sekä oppimisessa että opettamisessa. Tässä uudessa toimintakulttuurissa korostuu tiedon käytännön soveltaminen uusiin tapoihin ratkaista ongelmia mekaanisen aiemmin opitun tiedon toistamisen sijaan.

Perinteiset arvioinnin mekanismit eivät sovellu arvioimaan henkilökohtaisen tietämyksen tarkoituksellista ja kontekstuaalista soveltamista, joka on suuntautunut innovatiivisten ratkaisujen luomiseen. Siksi myös arviointi tulee miettiä kokonaan uudelleen.

Tero Toivanen, Espoo 14.9.2011